1. GENEL

1.1. TÜBİTAK'ın Kuruluş Amacı ve Görevleri

Amacı

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), 24 Temmuz 1963 tarih ve 11462 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 278 sayılı Kanun ile kurulmuştur. 9 Eylül 1993 tarih ve 21693 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 498 sayılı K.H.K. ile değiştirilen Kuruluş Kanunu'nun 1. maddesine göre kuruluş amacı; "Türkiye'de müsbet bilimlerde araştırma ve geliştirme faaliyetlerini ülke kalkınmasındaki önceliklere göre geliştirmek, özendirmek, düzenlemek ve koordine etmek; mevcut bilimsel ve teknik bilgilere erişmek ve erişilmesini sağlamak"tır. Kurumun "tüzel kişiliği, idari ve mali özerkliği" vardır. Başbakan'a bağlı olan Kurum, kendi Kanununda belirtilmeyen hallerde özel hukuk hükümlerine tabidir.

Görevleri

Ulusal kalkınma hedefleri doğrultusunda, kuruluş amaçlarını gerçekleştirmek üzere 278 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile Kuruma aşağıdaki görevler verilmiştir.

- Müspet bilimler alanında, temel ve uygulamalı araştırma yapmak, yaptırmak, yapmayı özendirmek ve bu amaçla merkez ve enstitüler kurmak;
- Türkiye'nin bilim ve teknoloji politikalarının saptanmasında Hükümete yardımcı olmak; "Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu"na sekreterya görevi yapmak;
- Müspet bilimler alanında yapılacak öğretime temel olacak prensip ve yolları saptamak ve ilgili kurumlara önermek;
- Türkiye'nin uluslararası alanda bilimsel ve teknolojik rekabet gücünü arttırmak için önlemler almak; bilimsel araştırmaların teknolojik yeniliklere süratle dönüşebilmesi için yöntemler geliştirmek; özel sektörün teknolojik araştırma ve geliştirmeye etkin ve ağırlıklı olarak katılımını sağlayacak programlar yapmak; Türk Sanayii'nin üniversite ve araştırma kurum ve kuruluşları ile işbirliği yapmasını sağlayacak programlar geliştirmek, bu işbirliğinin somut hale dönüşebileceği fiziki ortamlar yaratmak;
- Kamu kurum ve kuruluşları ile özel idare, belediye ve diğer gerçek ve tüzel kişilerin bilimsel ve teknik araştırma alanındaki isteklerini değerlendirmek ve imkanları dahilinde yardım etmek;
- Türkiye'nin taraf olacağı bilimsel ve teknolojik yardım ve işbirliği anlaşmalarının hazırlanması ve müzakeresinde Hükümete yardımcı olmak ve bu anlaşmaların izlenme ve uygulanmasında 244 ve 1173 sayılı kanunlar çerçevesinde görev almak;

- Görev alanına giren faaliyetlerle ilgili yerli ve yabancı araştırma kurumları ve araştırmacılarla her türlü bilimsel ve teknik işbirliği yapmak ve bu kurumlara, gerekirse üye olmak; uluslararası bilimsel ve teknik anlaşmalara Türkiye adına taraf olmak;
- Görev alanına giren konularda ulusal ve uluslararası kongre, seminer, kollokyum gibi bilimsel toplantıları desteklemek, düzenlemek ve bunlara katılmak;
- Kurumun ilgi alanlarında Türkçe ve yabancı dillerde kitap ve periyodik yayınlamak ve bu tür yayınları desteklemek;
- Dokümantasyon, enformasyon sistemleri, bilgi bankaları, kütüphane ve arşiv gibi bilimsel destek birimleri kurmak, mevcut ulusal ve uluslararası sistemlerle işbirliği yapmak;
- Bilim insanlarının, araştırmacıların yetiştirilmeleri ve geliştirilmeleri için olanaklar sağlamak; bu amaçla ödüller vermek, öğrenim ve sonrasında üstün başarısıyla kendini gösteren gençleri izleyerek onların yetişme ve gelişmelerine yardım etmek ve bu amaçla burslar vermek, yarışmalar düzenlemek ve yayınlar yapmak;

Yukarıda belirtilen amaçların gerçekleştirilmesi ve görevlerin yerine getirilebilmesi ile ilgili her türlü faaliyette bulunmak.

1.2. TÜBİTAK'ın Örgütlenme Düzeni

278 sayılı Kuruluş Kanunu'nun 3. maddesine göre Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nun en yüksek seviyede yönetim ve karar organı olan Bilim Kurulu Başkan ve 12 üyeden oluşur; TÜBİTAK Başkanı Bilim Kurulu'nun da başkanıdır. Bilim Kurulu ve Başkan, TÜBİTAK Kuruluş Kanunu'nda gösterilen görevleri yerine getirirler.

TÜBİTAK'ın organizasyon şeması, Şekil 1'de gösterilmiştir. Kurum Başkanlığında iki Başkan Yardımcısı, Genel Sekreter, üç Asosye Başkan Yardımcısı ile Araştırma Grupları, Teknoloji İzleme ve Değerlendirme Başkanlığı (TİDEB), Daire Başkanlıkları ile Müdürlükler bulunmaktadır. Ayrıca bir Araştırma Merkezi, sekiz Enstitü, Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi, Ankara Test ve Analiz Laboratuvarı, Bursa Test ve Analiz Laboratuvarı ve DNA/Doku Bankası ve Gen Araştırmaları Laboratuvarı da başkanlığa doğrudan bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Bilim Kurulu, Başkan, Başkan Yardımcıları, Genel Sekreter, Asosye Başkan Yardımcıları ile ilgili olarak EK 1'de, Araştırma Merkezi Başkanı, Enstitü Müdürleri, Araştırma Grupları Yürütme Komitesi Sekreter ve Üyeleri ile ilgili olarak EK 2'de bilgi verilmiştir.

TÜBİTAK Organizasyon Şeması'nda Başkanlık birimleri ayrıntılı olarak gösterilmekte olup Araştırma Merkez ve Enstitüleri ile ilgili ayrıntılar raporun ilgili bölümlerinde verilmektedir.